

การตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
Female divorce decision in Mueang District Phetchaburi Province

พิมพ์พันธุ์ แสงศรี

สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้รับผิดชอบบทความ

PIMPHAN SAENGSR

E-mail: pimphan221983@gmail.com

Business Administration Program in Marketing, Ramkhamhaeng University

Corresponding author

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง การตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการหย่าร้างของประชาชนเพศหญิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี (2) เพื่อศึกษาการหย่าร้างของประชาชนเพศหญิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีจำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การหย่าร้างของประชาชนเพศหญิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือประชากรในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการทดสอบแบบ t-test สถิติการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม จะทำการทดสอบด้วยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ LSD และใช้สถิติการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชากรในจังหวัดเพชรบุรีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และสถานภาพต่างกัน ทำให้การตัดสินใจหย่าร้างไม่ต่างกัน ส่วนปัจจัยที่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านอารมณ์ ไม่มีผลต่อการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิงอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านพฤติกรรมมีผลต่อการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิงอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

คำสำคัญ: หย่าร้าง, การตัดสินใจหย่าร้าง, ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การหย่าร้าง

ABSTRACT

The objectives of this study were (1) to study female divorce decision in Mueang District Phetchaburi Province. (2) to study female divorce decision in Mueang District Phetchaburi Province separated by personal factors. (3) to study factors affecting female divorce decision in Mueang District Phetchaburi Province.

The sample group was 400 sample of female in Mueang District Phetchaburi Province. The questionnaire was used to be a tool for collecting the data. The data collected were analyzed by using the frequency, percentage, mean, standard deviation. The hypotheses were tested by T-tests and One-way ANOVA in case of its had statistical significant different testing a pair of variables by LSD was used to test hypothesis for each pair in order to see which pair are different and Multiple Regression.

The results of hypothesis testing showed that gender age education occupation income and marital status of study indicated were different that does not influence of divorce decision and in total of economic and emotion that does not influence of female divorce decision in Mueang District Phetchaburi Province. Moreover, behavior affect to female divorce decision in Mueang District Phetchaburi Province.

Key words: divorce, divorce decision, factors of influence of divorce decision

บทนำ

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่เป็นหลักสำคัญสุดของสังคม ทำหน้าที่ในการหล่อหลอม ชัดเกล้า อบรมเลี้ยงดู ให้ความรู้ ให้ความเอื้ออาทร ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมและถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมให้แก่สมาชิกในครอบครัวเพื่อให้เป็นบุคคลมีคุณภาพ แต่ปัจจุบันพบว่า ครอบครัวไทยต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากปัจจัยภายในครอบครัว สภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ซึ่งเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลให้เกิดความสั่นคลอนของสถาบันครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านโครงสร้างของครอบครัวที่มีขนาดเล็กลง ครอบครัวมีเวลาอยู่ด้วยกันน้อยทำให้มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว อัตราการจดทะเบียนสมรสน้อยลงแต่อัตราการหย่าร้างและจำนวนครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวเพิ่มมากขึ้น เด็กถูกทอดทิ้งเกิดปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัวและปัญหาอื่นในสังคมตามมาอีกมากมาย(กรมสุขภาพจิต,2553)

ครอบครัวไทยเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวขยาย ซึ่งมีสมาชิกในครอบครัวมาก มีปู่ย่าตายาย เป็นผู้สูงอายุที่ดูแลลูกหลาน เป็นครอบครัวเดี่ยวมีเพียงคู่สมรส ซึ่งส่วนมากเป็นคู่สมรสสูงวัยหรือเป็นครอบครัวเลี้ยงเดี่ยวที่มี

เพียงพอกับลูกหรือแม่กับลูกอยู่ตามลำพัง นำมาซึ่งปัญหาความไม่มั่นคงของครอบครัวอันมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กที่เติบโตมาในครอบครัวที่เปราะบางจากข้อมูลการจดทะเบียนสมรสและหย่าร้าง (สถิติการจดทะเบียนครอบครัว 2552 งานทะเบียนครอบครัว กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย) ย้อนหลังไป 16 ปีที่แล้วพบว่าผู้ที่จดทะเบียนสมรส10คู่จะสิ้นสุด ชีวิตคู่ด้วยการหย่าร้างกันเพียง 1 คู่ แต่ในปัจจุบันในจำนวนผู้ที่สมรสกันเพียง 3 คู่ จะมีอย่างน้อย 1 คู่ ที่หย่าร้างกันตัวเลขที่ปรากฏนี้ก็พอที่จะสะท้อนถึงความไม่มั่นคงของครอบครัวไทยได้ แม้ว่าจะจะเป็นเพียงตัวเลขที่ได้จากการจดทะเบียนซึ่งไม่รวมคู่สามีภรรยาที่แยกกันอยู่แต่ไม่ได้จดทะเบียนหย่าหรือไม่แม้กระทั่งเคยจดทะเบียนสมรส การเกิดขึ้นของครอบครัวหย่าร้างที่มีพ่อหรือแม่ เลี้ยงดูลูกตามลำพังนั้นก่อให้เกิดผลที่ตามมาทั้งต่อตัวคู่สมรสที่หย่าร้างและต่อตัวลูกที่พ่อแม่หย่าร้างกันปัญหาสำคัญที่สุดที่ครอบครัวต้องเผชิญ คือ ปัญหาทางเศรษฐกิจ การเงิน ไม่มีงานทำที่อยู่อาศัยหลังการหย่าร้าง และการรับภาระเลี้ยงดูลูกตามลำพัง

จากข้อมูลการหย่าร้างในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่อาศัยของผู้วิจัย พบว่าจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆทุกปี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาที่ผลกระทบต่อครอบครัว เพื่อนำผลของการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการรณรงค์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว การเสริมสร้างครอบครัวให้อบอุ่น และช่วยลดอัตราการหย่าของประชาชนในเขตพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการหย่าร้างของประชาชนเพศหญิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาการหย่าร้างของประชาชนเพศหญิงในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีจำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อครอบครัวของประชาชนเพศหญิงในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ขอบเขตงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในงานวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ บทความ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยเรื่องการหย่าร้างของประชาชนเพศหญิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีโดยจะมาจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านพฤติกรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านอารมณ์ที่มีผลกระทบต่อครอบครัว
2. ขอบเขตด้านตัวแปร คือ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษางานวิจัยนี้
  - 2.1. ตัวแปรอิสระด้านปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อครอบครัวของประชาชนเพศหญิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านอารมณ์ด้านพฤติกรรม

- 2.2. ตัวแปรตาม คือ การหย่าร้างของประชาชนเพศหญิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
3. ขอบเขตด้านประชากร คือ ประชากรที่อาศัยอยู่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
4. ขอบเขตด้านเวลา การใช้เวลาในการศึกษาและเก็บข้อมูลประมาณ 8 สัปดาห์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการหย่าร้างของประชาชนเพศหญิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี
2. ใช้เป็นแนวทางในการรณรงค์เกี่ยวกับสถาบันครอบครัว การเสริมสร้างครอบครัวให้อบอุ่น และช่วยลดอัตราการหย่าร้างของประชาชนเพศหญิงในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้แยกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการหย่าร้างของประชาชนเพศหญิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี และให้นิยามศัพท์ดังนี้

อารมณ์ หมายถึงอารมณ์เป็นตัวกำหนดการแสดงพฤติกรรมต่างๆ หากอารมณ์ด้านบวก อารมณ์สุข อารมณ์ที่เกิดจากความสบายใจ จะส่งผลต่อสุขภาพกายและใจ ทำให้ยืดอายุหัวใจไม่ให้เสื่อมก่อนวัยอันควร พบว่าผู้ที่มองโลกในแง่ดี มีผลต่อสุขภาพหัวใจ ไม่มีน้ำหนักเกิน ไม่มีความดันเลือดและระดับคอเลสเตอรอลทำให้เรามีความสุข อิ่มแอม ร่าเริง แจ่มใส ทำให้เรานึกอยากทำแต่สิ่งดีๆ ส่งผลดีต่อตนเองและคนรอบข้าง อารมณ์ด้านลบ อารมณ์ทุกข์ อารมณ์ที่เกิดจากความไม่สบายใจ มีผลทั้งต่อสุขภาพกายและใจ ทำให้ร่างกายทรุดโทรม บั่นทอนสุขภาพหัวใจ ความดันโลหิตสูง เกิดการแตกร้างที่ผนังหลอดเลือดและหลังสารอะดรีนาลีนออกมา ส่งผลเสียต่อตนเองและคนรอบข้าง ทำให้คนในครอบครัวไม่มีความสุข หากไม่รู้จักรักษาอารมณ์ ทำให้เกิดความรุนแรงด้านทำร้ายร่างกายจิตใจ ส่งผลเสียต่อชีวิตและทรัพย์สิน

พฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมความรุนแรงแสดงออกถึงความก้าวร้าว อาจเกิดจากปัจจัยภายนอก ด้านสังคม เช่นกลุ่มเพื่อนซึกชวนดื่มสุรา เสพสารเสพติด เล่นการพนัน ด้านเศรษฐกิจ เช่น เงินไม่พอใช้ ตกงาน เป็นหนี้สินมากมาย ปัจจัยภายใน ด้านทัศนคติมองว่าเพศชายเป็นใหญ่กว่าเพศหญิง เป็นเจ้าของมีอำนาจเหนือกว่า ปัจจัยดังกล่าวก่อให้เกิดพฤติกรรมรุนแรงในครอบครัว ไม่ว่าจะด้วยจะกระทำหรือวาจา ทำร้ายร่างกาย ด่าทอเสียสติ ด้วยคำหยาบ อีกสาเหตุก่อให้เกิดพฤติกรรมรุนแรง ด้านการคบชู้ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อจับได้ ทำอีกฝ่ายเสียใจ และเจ็บใจ เกิดการทะเลาะวิวาท ไม่ว่าจะทำร้ายร่างกายและจิตใจ ส่งผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น อาจเกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี มีความเสี่ยงถูกกระทำรุนแรงร่างกายหรือทางเพศโดยคูรักรหรือแฟนมากที่สุด ผู้ชายอายุน้อยมีแนวโน้มใช้ความรุนแรงมากกว่าผู้ชายอายุมาก

เศรษฐกิจ หมายถึง เศรษฐกิจมีความสำคัญต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ เพราะเป็นเรื่องการทำมาหากินของมนุษย์ เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทอง

ไว้ใช้จ่ายเพื่อแลกกับปัจจัยต่างๆ บุคคลที่มีรายได้เพียงพอ ไม่มีหนี้สินมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ทำให้สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ ครอบครัวเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตของคนในสังคม หากครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง สภาพเศรษฐกิจ สังคมก็จะดีตามไปด้วย การช่วยตนเองทางการเงิน ผู้หญิงมีความสุขน้อยกว่าผู้ชาย เพราะคิดมากกว่าในหลายแง่มุม คนที่ไม่มีบุตรจะสมดุคติกว่าคนที่มียุตร การมีบุตรส่งผลต่อโอกาสทางเศรษฐกิจของผู้หญิง ผู้หญิงส่วนใหญ่มีลูกก็จะออกจากงาน ส่งผลระยะยาวต่อความมั่นคง ปัจจุบันแรงงานไทยเครียดหนัก ทำงานหนัก รายได้ต่ำไม่พอประทังครอบครัว หนี้สินครัวเรือนเพิ่มขึ้น เกณฑ์ค่าแรงขั้นต่ำทำให้คนต้องดิ้นรนมากขึ้น ทำให้ไม่มีเวลาให้ครอบครัว ครอบครัวขาดความอบอุ่น ครอบครัวแตกแยก ส่งผลกระทบต่อครอบครัว ความเครียด มีปากเสียงและทะเลาะกัน

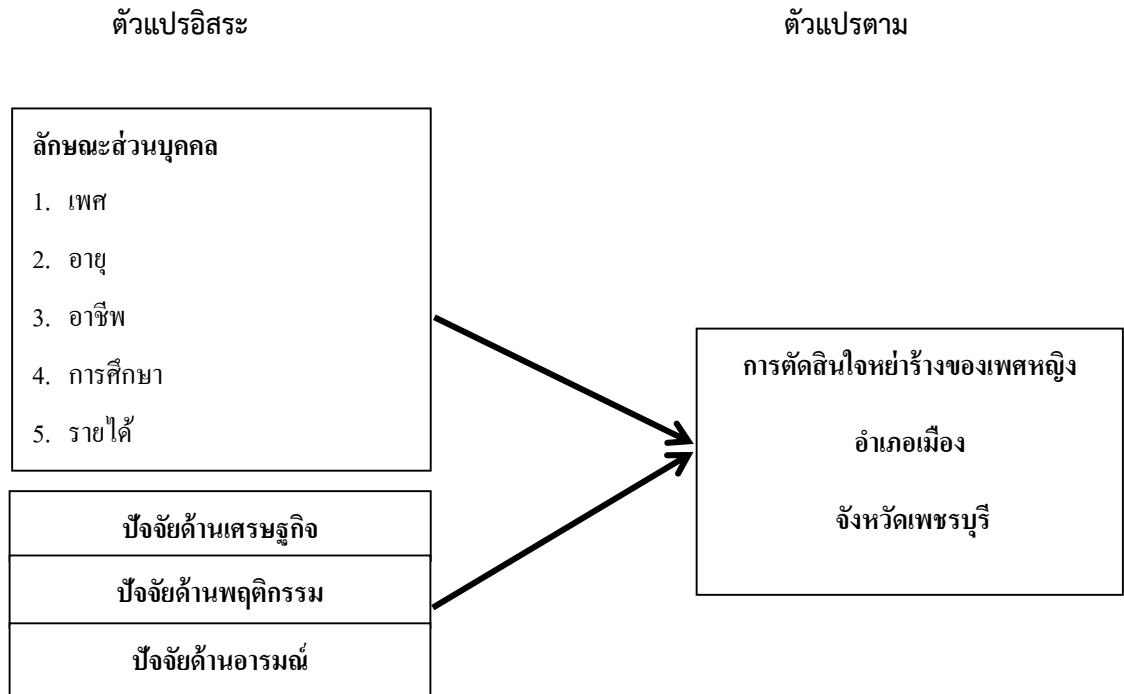
การหย่าร้าง หมายถึง การหย่าร้างคือการสิ้นสุดชีวิตการแต่งงานของคู่สมรส เป็นการแตกแยกของบุคคลที่เคยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะผู้หญิงที่หย่าร้าง มักจะต้องทำหน้าที่รับผิดชอบเลี้ยงดูลูกทำงานหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว สาเหตุการหย่าร้าง เกิดจากความเครียด ความเหน็ดเหนื่อยจากหน้าที่การงาน อาจทำให้คู่สมรสไม่ค่อยใส่ใจกับสัมพันธ์ภาพที่มีต่อกัน เกิดเรื่องนอกใจ มีชู้ การหาความสุขอย่างอื่นมาทดแทนฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดประพฤติก้าวร้าวหรือทำร้ายร่างกาย อายุที่หย่าร้างมากที่สุด อายุ 25-29 ปี อัตราการเลิกรามาากที่สุด ครอบครัวที่ภรรยาเป็นแม่บ้านเต็มตัวและมีบุตร 2 คน เพราะต้องดูแลบุตร ดูแลงานบ้าน ดูแลครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาใส่ใจกัน และฝ่ายชายอยากมีเวลาเป็นส่วนตัวปัญหาการหย่าร้าง ผลกระทบทำให้เด็กในสังคมไทยก่อปัญหาทางสังคม ขาดความรักความอบอุ่น มีความรู้สึกไม่มั่นคง เช่น ประพฤติผิดทางเพศ ติดยา เป็นเด็กจรจัด เกิดอาชญากรรม

แนวคิดสตรี หมายถึง ผู้หญิงมีสถานะสูงทางสังคมหรือผู้หญิงระดับล่างต่างตกอยู่ในสภาพบ่าเรอชาย อยู่ในสถานะวัตถุทางเพศ และถูกพิพากษาโดยสังคมผู้ชายเป็นใหญ่ การใช้มายาคติกำหนดโดยเพศชายในการควบคุมความประพฤติของผู้หญิงว่า ผู้หญิงดีต้องเป็นเมียที่ซื่อสัตย์ เป็นแม่ที่เสียสละและต้องเก่งการบ้านการเรือน ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกและประโยชน์ให้กับเพศชาย อีกทั้งยกระดับเพศชายให้อยู่ในสถานะที่เหนือกว่า ส่วนหญิงอยู่ในฐานะที่ด้อยกว่าความไม่เท่าเทียมกัน ความเชื่อและปฏิบัติตามประเพณีที่สั่งสมมานาน ทำให้ผู้หญิงถูกสังคมปฏิเสธโอกาสในด้านต่างๆ กระบวนทางสังคมเป็นผู้ขัดเกลาและอบรมเด็กหญิงและเด็กชายให้แตกต่างกัน กำหนดบทบาท ให้แต่ละเพศมีการแบ่งงานกันทำ ผลที่เกิดขึ้นคือผู้หญิงและผู้ชายอยู่ในฐานะที่ไม่เท่าเทียมกันโดยลักษณะอ่อนแอของเพศหญิง ผู้ชายเป็นผู้กระทำและควบคุม ผู้หญิงจะตกเป็นฝ่ายที่ด้อยกว่าฝ่ายชายเสมอ

การสมรส หมายถึง การแต่งงานคือการทำสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากบุคคลและกลุ่มคน เพื่ออนุญาตให้มีการกระทำทางเพศต่อหญิง และผู้หญิงก็มีสิทธิ์ที่จะมีลูก การแต่งงานว่าเป็นการแทรกแซงของสังคมต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การแต่งงานมีความสำคัญในฐานะเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างครอบครัว และการแต่งงานคือใบอนุญาตที่สังคมมอบให้บุคคลเพื่อสืบทายาทและเลี้ยงดูบุตร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผลจากการศึกษา สรุปได้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

วิธีการดำเนินวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง (Non-experimental Design) เป็นการวิจัยที่มีการศึกษาตามสภาพที่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยไม่มีการจัดกระทำหรือควบคุมตัวแปรใด ๆ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามแบบวิจัยตัดขวาง (Cross Sectional Studies) คือ เก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียวโดยใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนอำเภอเมือง 11 จังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2562 ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงกำหนดค่าระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ คือ 5% โดยขนาดกลุ่มประชากร คือ ประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ 400 ชุด โดยจะเลือกกลุ่มประชากรตัวอย่างแบบบังเอิญ

เครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามลักษณะประชากรศาสตร์ประกอบด้วย ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านสถานภาพการสมรส ด้านระดับการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านรายได้ มีจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งประกอบไปด้วย คำถามเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ ด้านอารมณ์ด้านพฤติกรรม ด้านอารมณ์ ด้านการหย่าร้าง มีจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 16 ข้อซึ่งเป็นคำถามการให้ระดับความคิดเห็น 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) ในการวิเคราะห์ตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วยด้านเพศ ด้านอายุ ด้านสถานภาพการสมรส ด้านระดับการศึกษาด้านอาชีพ ด้านรายได้

1.2 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ตัวแปรด้านปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการหย่าร้างของประชาชนเพศหญิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านอารมณ์ด้านพฤติกรรม

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาการหย่าร้างของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศจะใช้สถิติ t-test ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2 เพื่อศึกษาการหย่าร้างของประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเพชรบุรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ด้านอายุ ด้านสถานภาพการสมรส ด้านระดับการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านรายได้จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD

2.3 เพื่อเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการหย่าร้างของประชาชนเพศหญิงในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย เรื่องการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิงอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิงอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สรุปได้ดังนี้

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชากรในจังหวัดเพชรบุรีที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และสถานภาพต่างกัน ทำให้การตัดสินใจหย่าร้างไม่ต่างกัน ส่วนปัจจัยที่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านอารมณ์ ไม่มีผลต่อการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิงอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้านพฤติกรรมมีผลต่อการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิงอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิงอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิงอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ผู้วิจัยเห็นว่า ประชากรส่วนใหญ่มีความตื่นตัวและให้ความสำคัญกับการหย่าร้างมากในปัจจุบัน เพื่อที่จะช่วยกันลดปัญหาทางด้านการหย่าร้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ (กฤษณา พันธุ์วานิช,2559) การหย่าร้างเป็นการสิ้นสุดชีวิตแต่งงานของกลุ่มสมรส ย่อมเป็นเรื่องเศร้าที่เกิดขึ้นใน สังคมไทย โดยเฉพาะผู้หญิงที่หย่าร้างมักจะต้องทำหน้าที่รับผิดชอบเลี้ยงดูลูก หรือ ทำงานหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว การลดปัญหาการหย่าร้างนั้น ทำได้ไม่ยากนักเพราะ เป็นความต้องการทั้งสองฝ่ายที่จะแยกกันอยู่อย่างเด็ดขาด ทางที่จะช่วยได้ก็คือพยายามประวิงเวลาของการหย่าร้างไว้ก่อนถ้าเป็นไปได้ มีหลายคู่เหมือนกันที่มีเจตจำนงจะหย่าร้างกัน เจ้าหน้าที่ก็นำหาเหตุผลประกอบทั้งผลดีและผลเสีย ทำให้เปลี่ยนใจภายหลังได้ อาจจะทำให้โอกาสแต่ละฝ่ายใช้เวลาไตร่ตรองให้นานๆ เสียก่อนได้ นอกจากนั้นก็หาทางให้ การศึกษาเรื่องเพศศึกษาแก่ครอบครัว เพื่อเป็นการสอนแนวทางชีวิตเป็นจริงในสังคมและสอดคล้องกับแนวคิดของ (กรมสุขภาพจิต,2560) มีคำแนะนำการใช้ชีวิตคู่ เพื่อสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและมีความสุข ป้องกันสัมพันธ์แตกร้าง 5ข้อที่ต้องทำ 8ข้อที่ต้องห้าม ได้แก่ 1.สร้างกฎครอบครัวที่ทุกคนยอมรับ 2.เมื่อมีปัญหาต้องร่วมมือกันแก้ไข 3.โต้เถียงกันได้แต่ต้องไม่ตะคอกข่มขู่ 4.เมื่อรู้ตัวว่าโกรธให้เตือนสติหยุดพร้อม เมื่อพร้อมจึงกลับมาพูดใหม่ 5.ต้องหันหน้าร่วมกันปรึกษาหาทางแก้ไข คำห้าม 1.ห้ามคำสั่งเผด็จการ 2.คำพูดประชดประชัน 3.คำพูดทำทนาย 4.คำพูดเอาชนะกัน 5.คำพูดที่ขุดคุ้ยเรื่องเก่า 6.คำพูดเชิงกล่าวหา 7.คำพูดหยาบค้าย 8.คำพูดล่วงเกิน

2. ผลการวิจัยการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 ประชากรในจังหวัดเพชรบุรีที่มีเพศต่างกัน มีการตัดสินใจหย่าร้างไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเพศชายและหญิงมีความคิดไตร่ตรองการตัดสินใจหย่าร้างไม่เหมือนกัน เพศหญิงก่อนการตัดสินใจหย่าร้างหรือยุติการเป็นครอบครัวนั้นมักจะคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาหลังจากการหย่ามากกว่าเพศชาย โดยผู้หญิงมีความละเอียดอ่อนทางความคิดมากกว่าเพศชาย ใช้ความคิดดูผลกระทบและปัญหาตามมามากกว่าเพศชาย สอดคล้องกับงานวิจัย (นุชนาฏ ยังอยู่สุข,2554) ที่บอกว่าเพศมีอิทธิพลต่อการหย่ามีนัยสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 ประชากรในจังหวัดเพชรบุรีที่มีอายุต่างกัน มีการตัดสินใจหย่าร้างไม่ต่างกันซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า อายุต่างกันทำให้ความคิดไตร่ตรองความรอบคอบต่างกัน คนอายุน้อยมีวุฒิภาวะ อารมณ์ ประสบการณ์น้อยกว่าคนที่อายุมากกว่า เมื่อเกิดปัญหาก็จะใช้อารมณ์ตัดสินใจมากกว่าเหตุผล ทั้งยังไม่มีประสบการณ์การใช้ชีวิตที่มากพอ ทำให้เจอปัญหา หาทางออกไม่เจอต้องถึงทางตัน สอดคล้องกับบทความ (กรมสุขภาพจิต,2561) อายุที่คนเลิกกันมากที่สุด คือพวกที่อายุระหว่าง 25 -29 ปี รองลงมาคือ 30 - 35 ปี ซึ่งมักจะแต่งงานไม่ถึง 5 ปีก็เลิกกัน แถมมักจะมีลูก 2 คน ซึ่งทั้งนี้สาเหตุหลักมักเกิดจากการที่ฝ่ายชายอยากมีเวลาส่วนตัว และรู้สึกหมกหมักในตัวภรรยา บางครอบครัวทั้งสามีและภรรยาต่างคนต่างก็เล่น “โทรศัพท์มือถือ” ของตนจนไม่มีเวลามาคูยกันหรือสนใจกันและกันเหมือนเดิม

2.3 ประชากรในจังหวัดเพชรบุรีที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการตัดสินใจหย่าร้างไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่คนเราได้รับการศึกษาไม่เท่ากันนั้นก็ชี้ให้เห็นได้ว่าการที่ภรรยา มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าสามี นั้น ย่อมส่งผลให้ประเด็นในเรื่องของการที่สามีไม่ประสบความสำเร็จทางสังคมในหน้าที่การงาน อาจเนื่องมาจากระดับการศึกษาของตัวเองทำให้ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของสามีอาจจะด้อยกว่าภรรยา ซึ่งในส่วนนี้สามีอาจจะรับไม่ได้ไม่ยอมที่จะรู้สึกว่าคุณเองด้อยกว่าภรรยาจึงมักจะวิตกกังวลหงุดหงิดไปสู่ภรรยา สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นุชนาฏ ยังอยู่สุข,2554) ที่บอกว่าระดับการศึกษาสูงมีอิทธิพลต่อการหย่า มีนัยสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 ประชากรในจังหวัดเพชรบุรีที่มีอาชีพต่างกัน มีการตัดสินใจหย่าร้างไม่ต่างกันซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากในบางอาชีพอาจทำให้เวลาที่อยู่ร่วมกันของคู่สมรสลดน้อยลงทำให้เกิดความขัดแย้ง ไม่เข้าใจกัน ในบางครั้งไม่มีการแยกแยะว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในที่ทำงานนั้นไม่ควรที่จะนำมาเป็นประเด็นในการพูดคุยกันในบ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พิชญ์ปวิทย์ คำศรีสุขต์,2551) ที่บอกว่า ลักษณะงานอาชีพบางอย่างอาจนำไปสู่การหย่าร้างมีนัยสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เอมอร มณีวัฒนา,2552) ที่บอกว่าการสมรสของคนที่มีภูมิหลังแตกต่างกัน มีแนวโน้มที่จะมีชีวิตครอบครัวที่ล้มเหลว เช่น การมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน พบว่าในกลุ่มที่มีสามีระดับการศึกษาต่ำกว่าภรรยา กว่าร้อยละ 50 มีชีวิตสมรสที่ล้มเหลว

3. ผลการศึกษาผลกระทบที่มีผลต่อการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

3.1 ปัจจัยผลกระทบ ด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิงอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าเศรษฐกิจมีความสำคัญต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ เพราะเป็นเรื่องการทำมาหากินของมนุษย์ เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเงินทองไว้ใช้จ่ายเพื่อแลกกับปัจจัยต่างๆ บุคคลที่มีรายได้เพียงพอ ไม่มีหนี้สินมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ทำให้สามารถเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ ครอบครัวเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตของคนในสังคม หากครอบครัวอบอุ่น เข้มแข็ง สภาพเศรษฐกิจ สังคมก็จะดีตามไปด้วย ปัจจุบันแรงงานไทยเครียดหนัก ทำงานหนัก รายได้ต่ำไม่พอประทังครอบครัว หนี้สินครัวเรือนเพิ่มขึ้น เกณฑ์ค่าแรงขั้นต่ำทำให้คนต้องดิ้นรนมากขึ้น ทำให้ไม่มีเวลาให้ครอบครัว ครอบครัวขาดความอบอุ่น ครอบครัวแตกแยก ส่งผลกระทบต่อครอบครัว ความเครียด มีปากเสียงและทะเลาะกันสอดคล้องกับบทความของ (กรุงเทพมหานคร,2552) เผยผลวิจัยแรงงานไทยเครียดทำงานหนัก รายได้ต่ำ ชี้ผู้หญิงภาระหนักกว่าชายเผยงานวิจัยพบแรงงานไทยเครียด ทำงานมากขึ้น รายได้ต่ำไม่พอประทังครอบครัว หนี้สินเพิ่ม และสอดคล้องกับแนวคิดของ (นลินี สุขเกษม,2551) พบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ที่นำไปสู่การหย่าร้าง คู่สมรสที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำจะมีโอกาสหย่าร้างได้ง่ายกว่าคู่สมรสที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี ดังนั้นความตึงเครียดในชีวิตสมรสจะพบมากในกลุ่มชนชั้นแรงงานซึ่งมีความดันทางเศรษฐกิจ เกิดการทะเลาะขัดแย้งและในที่สุดก็ต้องแยกทางกันไป

3.2 ปัจจัยผลกระทบ ด้านอารมณ์ที่มีผลต่อการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิงอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า อารมณ์เป็นตัวกำหนดการแสดงพฤติกรรมต่างๆ หากอารมณ์ด้านบวก อารมณ์สุข อารมณ์ที่เกิดจากความสบายใจ จะส่งผลต่อสุขภาพกายและใจ พบว่าผู้ที่มองโลกในแง่ดี ทำให้เรามีความสุข อิ่มเอม ร่าเริง แจ่มใส ทำให้เรานึกอยากทำแต่สิ่งดีๆ ส่งผลดีต่อตนเองและคนรอบข้างอารมณ์ด้านลบ อารมณ์ทุกข์ อารมณ์ที่เกิดจากความไม่สบายใจ มีผลทั้งต่อสุขภาพกายและใจ ทำให้ร่างกายทรุดโทรม บั่นทอนสุขภาพหัวใจ ความดันโลหิตสูง เกิดการแตกร้างที่ผนังหลอดเลือดและหลังสารอะดรีนาลีนออกมา ส่งผลเสียต่อตนเองและคนรอบข้าง ทำให้คนในครอบครัวไม่มีความสุข หากไม่รู้จักรักษาอารมณ์ ทำให้เกิดความรุนแรงด้านทำร้ายร่างกายจิตใจ ส่งผลเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินสอดคล้องกับแนวคิดของ (เทพสงวนกิตติพันธ์,2562) ที่บอกว่าอารมณ์หมายถึง การแสดงออกของภาวะจิตใจที่ได้รับการกระทบหรือกระตุ้นให้เกิดมีการแสดงออกต่อสิ่งที่มากระตุ้น และสอดคล้องกับแนวคิด (สมาคมสายใยครอบครัว,2558) ที่บอกว่า การแกว่งของอารมณ์คู่สมรส อาจทำให้คุณคับข้องใจ แต่บางครั้งก็อาจทำให้ผ่อนคลายและสนุกกับชีวิตได้ ว่ากันตามสถิติแล้วเมื่อคู่สมรสฝ่ายหนึ่งป่วยด้วยโรคอารมณ์สองขั้ว มีจำนวนไม่น้อยทีเดียวที่ไม่ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตคู่ หรือบางคู่ก็จบลงด้วยการหย่าร้าง

3.3 ปัจจัยผลกระทบ ด้านพฤติกรรมมีผลต่อการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิงอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรีซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า พฤติกรรมความรุนแรงแสดงออกถึงความก้าวร้าว ด้านทัศนคติมองว่าเพศชายเป็นใหญ่กว่าเพศหญิง เป็นเจ้าของมีอำนาจเหนือกว่า ปัจจัยดังกล่าวก่อให้เกิดพฤติกรรมรุนแรงในครอบครัว ไม่

ว่าด้วยจะกระทำหรือวาทา ทำร้ายร่างกาย ต่ำทอเสียดสีด้วยคำหยาบ อีกสาเหตุก่อให้เกิดพฤติกรรมรุนแรง ด้านการคบชู้ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อจับได้ ทำอีกฝ่ายเสียใจและเจ็บใจ เกิดการทะเลาะวิวาท ไม่ว่าจะทำร้ายร่างกายและจิตใจ ส่งผลเสียต่อตนเองและผู้อื่น อาจเกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน สอดคล้องกับแนวคิดของ (สุกัญญา สดศรี, 2560) ปัจจัยด้านพฤติกรรม จากการศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวในปัจจุบันพบว่า ครอบครัวที่มีสมาชิกที่ชอบบังคับขู่เข็ญ มีนิสัยก้าวร้าว อารมณ์ร้อน ดื่มสุรา มีความเครียดมาจากการทำงาน หรือในบางรายอาจมีสมาชิกที่ติดสารเสพติด จะมีโอกาสเกิดความรุนแรงในครอบครัวมากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับครอบครัวที่ไม่มีพฤติกรรมดังกล่าว และสอดคล้องกับ (กานต์ จำรูญโรจน์, 2561) ที่บอกว่าพฤติกรรมความรุนแรง ไม่ว่าจะด้วยการกระทำหรือวาทา การทำร้ายร่างกาย การต่ำทอเสียดสี ล้วนนำมาซึ่งผลเสียหลายอย่าง ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น พฤติกรรมความรุนแรงยังก่อให้เกิดความอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยเพื่อให้ใช้เป็นประโยชน์และแนวทางสำหรับการลดอัตราการหย่าร้างผู้วิจัยเห็นว่าการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวควรที่จะเริ่มจากการส่งเสริมให้ประชาชนทราบและตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว แต่เนื่องจากข้อจำกัดทางสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันคงจะเป็นการยากที่จะทำให้บุคคลในครอบครัวหันมาใช้เวลาร่วมกันมีการพูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมไปถึงการที่จะใช้เหตุผลเข้ามาเป็นส่วนช่วยในการพูดคุยกับคู่สมรสของตนเองมากกว่าการที่จะใช้คำพูดหรือแม้แต่การกระทำรุนแรงต่อคู่สมรสและยังคงเป็นปัจจัยหลักๆที่จะนำมาซึ่งการหย่าดังนั้นวิธีการแก้ไขปัญหาคือ

1. จัดทำโครงการให้ความรู้แก่ประชาชนในการส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวเพื่อสร้างความรัก ความอบอุ่นและความเข้าใจภายในครอบครัว
2. รมรงค์ปลูกฝังให้มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ดีเพื่อจะได้มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ดีและถูกต้อง
3. จัดดำเนินโครงการร่วมมือกันให้ภายในครอบครัวมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อไม่สร้างปัญหาให้กับตนเองครอบครัวและสังคมและมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
4. สนับสนุนให้มีกิจกรรมและสถานที่ที่ให้สมาชิกในครอบครัวและชุมชนประกอบกิจกรรมร่วมกันเช่น สวนสาธารณะสนามกีฬาห้องสมุด เป็นต้น
5. ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปด้านครอบครัวศึกษาเพศศึกษาสตรีศึกษาและการพัฒนาเด็ก
6. ให้ความรู้ด้านการเป็นสามีภรรยาที่ดีและการเป็นบิดามารดาที่เหมาะสมและรับผิดชอบต่อคู่สมรสก่อนแต่งงานและพึงแต่งเพื่อเตรียมพร้อมที่จะมีครอบครัวและเป็นการป้องกันปัญหาครอบครัว
7. รมรงค์ให้ปรับเปลี่ยนค่านิยมให้รักการมีสามีหรือภรรยาคนเดียวและลดเล็กละเลิงความสำส่อนทางเพศหรือการล่วงประเวณี
8. ส่งเสริมบทบาทของความเป็นพ่อที่มีคุณภาพให้บุรุษมีความภูมิใจในบทบาทของพ่อ
9. ส่งเสริมให้บุรุษมีส่วนร่วมในการดูแลรับผิดชอบครอบครัวและเลี้ยงดูอบรมลูกให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติม ที่อาจส่งผลต่อการตัดสินใจหย่าร้างของเพศหญิง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เช่น การนำหลักการ 5 R (Reduce, Reuse, Recycle, Repair, Reject) เข้ามาร่วมในการวิเคราะห์ เพื่อที่จะได้นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูลและหาแนวทางในการลดอัตราการหย่าร้าง

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นเพียงประชากรที่อยู่ในจังหวัดเพชรบุรีเท่านั้น และเป็นการเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ ซึ่งอาจไม่ได้เก็บข้อมูลทั่วถึง ดังนั้นเพื่อให้มีการเก็บข้อมูลได้ทั่วถึงและครอบคลุมพื้นที่มากยิ่งขึ้น อาจเปลี่ยนวิธีการเก็บข้อมูล หรือเปลี่ยนกลุ่มประชากรให้มีขนาดใหญ่ขึ้น สำหรับศึกษาข้อมูลพฤติกรรมได้มากขึ้น

3. การเลือกใช้เทคนิคในการวิจัย อาจมีการนำเสนอวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยวิธีการอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความหลากหลายกว่าเดิม

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2560).บทความคำแนะนำการใช้ชีวิตคู่เพื่อป้องกันสัมพันธ์แตกร้าง. ค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2562 จาก <https://www.dmh.go.th>

กรมสุขภาพจิต. (2561).บทความการหย่าร้างสาเหตุหลักต่างฝ่ายต่างสนใจโทรศัพท์มือถือ. ค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2562 จาก <https://www.dmh.go.th>

กานต์ จำรูญโรจน์. (2561).พฤติกรรมชอบทำร้ายหรือก่อพฤติกรรมรุนแรงต่อผู้อื่น.งานวิจัย ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล

กรุงเทพธุรกิจ. (2552).ชาวเศรษฐกิจและครอบครัว.ค้นเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2562 จาก <https://www.bangkokbiznews.com>

กฤษณา พันธุ์วานิช. (2559).บทความปัญหาการแตกแยกของครอบครัว วิกฤตสังคมที่ไม่ควรมองข้าม. ค้นเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2562 จาก <https://www.m-culture.go.th>

ณรงค์ โพธิ์พุกขานันท์. (2555). เรื่องสังคมกับเศรษฐกิจ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.ค้นเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2562 จาก www.chulabook.com

ทัดจันทร์ เกตุสิงห์สร้อย. (2554).บทความแนวคิดสตรี.ค้นเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2562 จาก www.thapra.lib.su.ac.th

เทพสงวน กิตติพันธ์. (2562). เรื่องการควบคุมอารมณ์.รายงานวิจัย การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต, กรมสุขภาพจิต

นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. (2562).บทความการแต่งงาน. ค้นเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2562 จาก www.journal.nu.ac.th

นุชนาฏ ยังอยู่สุข. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการหย่า.วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยบูรพา

- นลินี สุขเกษม. (2551). การวิเคราะห์เส้นทางของการหย่าร้างในครอบครัวไทย. วิทยานิพนธ์ สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ประกายรัตน์ ภัทรจิตติ. (2556). บทความเศรษฐกิจและครอบครัว. ค้นเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2562 จาก humaneco.stou.ac.th
- พรสวรรค์ สุวรรณธาดา. (2556). สตรีนิยม. วิทยานิพนธ์ คณะมนุษยศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ภูเบศร์ สมุทรจักร. (2561). เรื่องครอบครัวเปราะบาง. โครงการวิจัย, มหาวิทยาลัยมหิดลกรมสุขภาพจิต
- ภาวิณี นิลน้ำค้าง. (2554). แบบแผนพฤติกรรมการกระทำรุนแรงในครอบครัว. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม, มหาวิทยาลัยนเรศวร
- มธุรดา สุวรรณโพธิ์. (2558). บทความเรื่องอารมณ์สองขั้ว. ค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2562 จาก www.thaifamilylink.net
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ. (2561). บทความปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง. ค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2562 จาก <https://www.dmh.go.th>
- สุกัญญา สดศรี. (2560). ปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว. วิทยานิพนธ์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
- อาภรณ์ รัชไช. (2560). บทความเรื่องพฤติกรรม. ค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://www.scimath.org>
- อรอนงค์ ปิรันธนีโอวาท. (2562). บทความการแต่งงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. ค้นเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://www.elt-corp.com>
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต. (2553). บทความวงจรชีวิตคู่. ค้นเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://dir.sanook.com>
- สมาคมสายใยครอบครัว. (2558). บทความเรื่องอารมณ์สองขั้ว. ค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2562 จาก www.thaifamilylink.net
- Kapook. (2558). บทความเรื่องอารมณ์. ค้นเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2562 จาก <https://women.kapook.com>